

Pokariniai Vilniaus infekcinės ligoninės vadovai (II dalis)

Eugenijus Broslavskis
Nusipelnęs Lietuvos gydytojas,
Lietuvos infektologų draugijos
garbės narys, docentas

Pradžia *Infekcinės ligos* žurnalo *Internistas* priede
2020 / 1 (4), p. 78–83.

Ligoninės direktorių (vyriausiųjų gydytojų) pavaduotojai

Direktoriaus pavaduotojo medicinai pareigos buvo įvestos 1944 metais spalio mėnesį, vadovaujant direktoriui Juozui Broslavskiui. Miesto valdžia norėjo, kad ligoninės direktorius daugiau laiko skirtų ūkinei veiklai.

1. Pirmuoju direktoriaus pavaduotoju medicinai 1944 metais spalio mėnesį paskirtas **Juozas Dagovičius**, tuo metu dirbęs IV (anksčiau A korpuso) skyriaus vedėju. Jis ir toliau tęsė skyriaus vedėjo darbą. Direktoriaus pavaduotoju jis dirbo iki 1945 metų gruodžio 10 dienos, o skyriaus vedėjo pareigas ėjo iki 1945 metų vasario. Vėliau iki 1946 metų kovo 4 dienos puse etato dirbo gydytoju ordinatoriumi ir išėjo iš darbo.

2. Antruoju direktoriaus pavaduotoju medicinai 1945 metais gruodžio 10 dieną buvo paskirta III skyriaus vedėja (anksčiau B korpuso) gydytoja **Sofija Krasnojurčenko**, kuri ligoninėje dirbo nuo 1944 metų rugsėjo 1 dienos. Kartu ji ėjo ir III skyriaus vedėjo pareigas (iki 1946 metų vasario 16 dienos). S. Krasnojurčenko direktoriaus pavaduotojos medicinai darbas truko trumpai, nes 1946 metais gegužės 29 dieną ji buvo atleista.

3. Trečiuoju direktoriaus pavaduotoju 1946 metais gegužės 29 dieną tapo **Chaimas Tokeris** (ligoninėje jį visi vadindavo Jefimu Grigorjevičiumi). Jis baigė Kauno Didžiojo universiteto Medicinos fakultetą. Per Antrąjį pasaulinį karą dirbo karo gydytoju, dažnai mėgdavo pasakoti apie fronto epizodus kovoje su Japonija Mandžiūrijoje. Nuo 1946 metų spalio iki 1947 metų

gruodžio 4 dienos Ch. Tokeris dirbo ir IV skyriaus vedėju. Vėliau papildomai gydė ligonius, puse etato eidamas ordinatoriaus pareigas įvairiuose padaliniuose, kartais pavaduodamas atostogaujančius arba į komandiruotę išvykusius skyriaus vedėjus. Jo darbo stalas buvo vyriausiojo gydytojo kabinete.

Ch. Tokeris buvo energingas, operatyvus ir sumanus žmogus, gerai išmanęs ne tik infektologiją, bet ir terapiją, pacientų psichologiją. Prireikus pavaduodavo vyriausiąjį gydytoją (po karo taip pradėjo vadinti direktorių). Pavaduodamas ligoninės vadovą, neretai jis savarankiškai užpildydavo įsakymų knygą. Daug pacientų konsultuodavo ne tik infekcinėje ligoninėje, bet ir kituose miesto stacionaruose.

Tuo metu ligoninėje buvo tik du laidiniai telefonai (vyriausiojo gydytojo ir priėmimo skyriuje). Ch. Tokeris dažnai derindavo pacientų perkėlimą į kitas ligonines, kviesdavo konsultantus, todėl mieste tapo labai žinomas. Be to, tarp miesto gyventojų jis turėdavo be galo daug pažįstamų. Ch. Tokeris noriai konsultuodavo skyriuose savo pažįstamus ir pažįstamų sergančius draugus. Kadangi gyveno labai netoli ligoninės (Traidenio gatvėje), nedarbo metu dažnai buvo kviečiamas konsultuoti sunkiai sergančius ligonius. Kvietimų labai padaugėjo nuo 1954 metų, kada vakarinėms ir šventinėms konsultacijoms papildomai skirtas pilnas gydytojo etatas (vyriausiojo gydytojo 1957 metų rugpjūčio 17 dienos įsakymas, kurio pagrindas buvo Sveikatos apsaugos ministerijos įsakymas Nr. 484 dėl papildomo etato).

Ch. Tokeris kartu su metinėmis ligoninės ataskaitomis pradėjo rašyti gana išsamias konjunktūrines apžvalgas. Vienu metu buvo infektologų ir epidemiologų gydytojų mokslinės draugijos sekretorius, prireikus Vilniaus universiteto Infekcinių ligų katedroje vedė praktikos darbus studentams.

Vyriausiojo gydytojo pavaduotoju dirbo iki 1965 metų balandžio. Prieš tai gana ilgai pavadavo sergantį vyriausiąjį gydytoją I. Chomenką. Ch. Tokeris rengėsi emigruoti, todėl atsisakė vyriausiojo gydytojo pareigų ir tapo gydytoju ordinatoriumi, gydė pacientus įvairiuose skyriuose, budėdavo. Po kelių mėnesių emigravo į Izraelį, kuriame dar daugelį metų dirbo ligoninės gydytoju, buvo atsakingas už ryšius su ligonių giminėmis (buvo tokios pareigos).

4. Ketvirtuoju vyriausiojo gydytojo pavaduotoju medicinai 1965 metais spalio 21 dieną tapo jaunas gydytojas **Eugenijus Broslavskis**, turintis tik penkerių metų darbo stažą. Keletą mėnesių naujasis vyriausiasis gydytojas J. Šapoka dirbo be pavaduotojo medicinai. 1965 metais spalio mėnesį jis pasiūlė E. Broslavskiui eiti šias pareigas. Aš (šio straipsnio autorius) tuo metu dirbau V. Moniuškos skyriuje, kuriame buvo gydomi nesunkiai sergantys ligoniai. Jaunam gydytojui atsirado galimybė pasprukti nuo *neįdomaus* skyriaus, todėl sutikau. Grįžęs namo ramiai viską permąsčiau. Baugino atsakingos pareigos, ypač patyrę, ambicingi skyriaus vedėjai. Kitą dieną J. Šapoka pasakė, kad atgal kelio nebėra – jau parašytas įsakymas. Man jis iš karto nurodė aplankyti visas Vilniaus mieste esančias gydymo įstaigas, susipažinti su pavaduotojais ir jų darbu. Užrašų knygelėje pasižymėjau, ką galėčiau pagerinti šiame naujame savo darbe. Vienas iš jų – lapas, sujungiantis temperatūros kreivę ir paskyrimus, kuris buvo naudojamas iki ligoninės uždarymo (2019 metų). Palaipsniui įgyvendindamas naujoves, pastebėjau, kad patyrę skyriaus vedėjai su manimi bendrauja vis palankiau. Mane stebino, kad įvairūs valdininkai nepasinaudojo kitų Vakarų šalių problemų sprendimo pavyzdžiais, o kūrė savo versijas, kartais ne visada tinkamas.

1966 metų pradžioje vyriausiasis gydytojas išleido mane į trijų mėnesių vaikų infekcinių ligų tobulinimo kursus Sankt Peterburge (tuomečiame Leningrade). Tai dar labiau sustiprino mano pozicijas einant vyriausiojo gydytojo pavaduotojo medicinai pareigas. 1967 metais gegužės mėnesį vyriausiasis gydytojas J. Šapoka buvo paskirtas Vilniaus miesto Sveikatos skyriaus vedėju. Visą vasarą man teko dirbti vyriausiuoju gydytoju ir atlikti vyriausiojo gydytojo pavaduotojo pareigas. Ministras V. Kleiza ir skyriaus vedėjas J. Šapoka prašė manęs likti vyriausiuoju gydytoju, bet rugsėjo mėnesį pasiūliau vyriausiojo gydytojo pareigas eiti E. Motiejaičiui, o pats likau vyriausiojo gydytojo pavaduotoju medicinai.

Mano pozicijos einant šias pareigas labai sustiprėjo tuomet, kai 1968 metais pavyko nustatyti seniai nedidžiuotą ir pamirštą žaibinę meningokokinės infekcijos formą (tada ją vadino meningokokiniu sepsiu su Waterhouse'o-Friderichseno sindromu). Šis įvykis paskatino mane pradėti epideminio cerebrospinalinio meningito klinikinius, epidemiologinius ir mokslinius tyrimus. 1971–1972 metais Lietuvoje, kaip ir kituose kraštuose, kilo nemažas šios infekcijos protrūkis (galima vadinti net epidemija). Tarpininkaujant Sveikatos apsaugos ministerijai, teko apibendrinti 1 500 ligonių, gydomų įvairiuose Lietuvos stacionaruose, ir 1973 metais perskaityti Kaune visos sąjungos konferencijoje, skirtoje šiai infekcijai, pranešimą, kurį labai

teigiamai įvertino mūsų vadovai ir Maskvos mokslininkai.

1976 metais spalio mėnesį apibendrinant Lietuvos rodiklius ir duomenis iš savo stebėjimų, gydymo ir atliktų tyrimų (iš viso 484 ligoniai), Maskvoje apgyčiau disertaciją. Man ginantis disertacijos darbą, kai kurie dalyviai stebėjosi, kad mūsų šalies ligoninėje gydymo rezultatai buvo geresni nei kai kuriose Maskvos klinikose. Keistokai atrodė ir man, nes jie taikė gerokai daugiau įvairių tyrimų metodų. Vėliau paaiškėjo, kodėl taip nutiko, nes dabar ir mūsų klinikoje atliekama daug modernių tyrimų, ligonių būklę reanimatologai vertina remdamiesi tyrimais, o ne dėmesingu, nuosekliu stebėjimu, kuo tada rėmėmės mes.

Kasmet nuosekliai tobulinau metinių ataskaitų konjunkcines apžvalgas. Jų pagrindu visada metų pradžioje bendrame ligoninės darbuotojų susirinkime skaitydavau praėjusių metų ligoninės medicininio darbo apžvalginį ataskaitinį pranešimą. Jame buvo numatomos priemonės tolesniam darbui pagerinti. Susirinkime pasisakydavo ir tam skirtas oponentas, kiti gydytojai pateikdavo darbo įvertinimą, pastabų ir įvairių pasiūlymų.

Organizuodamas profesoriaus vizitacijas, stengiausi, kad kiekvienas skyriuje gulintis ligonis būtų pristatytas dalyvavusiesiems vizitacijoje (nelabai įprasta terapiniuose padaliniuose) ir tik po to gydytojų kabinete išsamiau buvo aptariami sunkūs ir neaiškūs ligoniai.

Kadangi gyvenau santykinai netoli ligoninės (Latvių gatvėje), tęsiau gydytojo Ch. Tokerio sunkių ir neaiškių ligonių konsultacijas. Dirbau ištisą parą, nors teturėjau pusantrą etato ir už pusę etato gydžiau ligonius diagnostikos skyriuje. Toks darbas labai nepatiko mano artimiesiems. Jie įkalbino mane palikti šias pareigas ir pereiti dirbti į Vilniaus universiteto Infekcinių ligų katedrą.

1979 metais rugsėjo 1 dieną, laimėjęs konkursą, pradėjau dirbti Vilniaus universiteto Infekcinių ligų katedroje. Deja, tik asistentu.

5. Penktuoju vyriausiojo gydytojo pavaduotoju medicinai 1979 metais rugsėjį paskirtas **Kazimieras Vilimas**. 1966 metais jis įsidarbino ligoninėje patologu anatomu. Vėliau, kaip ir buvęs patologas anatomas Petriškis, pradėjo gydomąjį darbą. K. Vilimas buvo labai aktyvus visuomenininkas, išrinktas ligoninės profesinės sąjungos pirmininku. Tapęs pavaduotoju, ne visada dalyvavo profesoriaus vizitacijose ir konsiliuose. Jis nutraukė metinių statistinių ataskaitų konjunkcinių apžvalgų rašymą, nes to nelabai reikalavo Sveikatos apsaugos skyrius, ir apsiribodavo tik statistikos pildymu. K. Vilimas nustojo konsultuoti ligonius po darbo, teigdamas (gal ir teisingai), kad tai budinčio gydytojo reikalas, o retais atvejais jis gali telefonu pasitarti su skyriaus vedėju. K. Vilimas labai aktyviai

dalyvavo ligoninės visuomeniniuose renginiuose, įvairių datų minėjimuose, darbuotojų šventėse ir ekskursijose. Su vyriausiuoju gydytoju E. Motiejaičiu jis, bent taip daugumai atrodė, sutardavo gerai. Jie kolegiškai sprendė įvairius klausimus.

Naujasis vyriausiasis gydytojas A. Šilys 1986 metais nutarė pakeisti pavadootoją. K. Vilimas išėjo iš darbo ir pradėjo dirbti Vilniaus Šeškinės poliklinikos infekcinių ligų kabinete. Ten jis sėkmingai dirbo iki pensijos.

6. Šeštuoju vyriausiojo gydytojo pavadootoju medicinai tapo **Vida Gulbinienė**. 1973 metais ji baigė Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto pediatrijos skyrių. Nuo 1976 metų pradėjo dirbti Infekcinėje ligoninėje. 1986 metais paskirta vyriausiojo gydytojo pavadootoja medicinai. Visada rami, maloni, puikiai sugebėdavo užgesinti įvairius tarp darbuotojų iškilusius nesutarimus. V. Gulbinienė mokėjo griežtai pareikalauti iš vienu darbuotojų ir maloniai paprašyti kitų atlikti kokį nors uždavinį. Tai labai tiko viršininkui.

V. Gulbinienė visada labai profesionaliai surinkdavo medžiagą moksliniams straipsniams, vyriausiajam gydytojui tinkamai padėdavo ruošti ir deramai formuluoti įvairius raštus.

Laiku organizuodavo konsiliumus ligoninėje ir skirdavo konsultantus į kitas ligonines, nors pati į jas retai važiuodavo. Visada dalyvaudavo profesoriaus vizitacijose. Įvairiais klausimais deramai atstovavo ligoninės interesams ir už jos ribų, ir teismuose.

1994 metais prie metinių statistinių ataskaitų pagal savo nuožiūrą atnaujino konjunktūrinių apžvalgų rašymą. Bendruose personalo susirinkimuose pristatydavo profesionalų pranešimą apie praėjusių metų darbą, analizuodavo įvairius rodiklius.

V. Gulbinienė labai rūpinosi klinikinių diagnozių sutapimu su pataloginėmis anatominėmis. Stengdavosi, kartais dirbtinai, kad ligoninėje būtų kuo mažiau vidaus infekcijų. Daugumai darbuotojų atrodė, kad direkto-

rius (vėliau jį taip pradėjo vadinti), priimdamas įvairius sprendimus, dažniausiai pasitardavo su ja. V. Gulbinienė visada kruopščiai ir nuosekliai vykdė direktoriaus nurodymus ir įsakymus. V. Gulbinienė po 1994 metais prasidėjusio difterijos protrūkio aktyviai ėmėsi reanimacijos skyriaus įkūrimo ligoninėje, ką reikėjo padaryti daug anksčiau.

1999 metais kovo 1 dieną V. Gulbinienė aktyviai dalyvavo atidarant infekcinių ligų priėmimo skyriaus poliklinikinį kabinetą. Šio kabineto gydytojas pirmą kartą ligoninės istorijoje pradėjo teikti ambulatorinę pagalbą pacientams, sergantiems lengvomis, ne taip smarkiai užkrečiamomis ligomis. Kabinete buvo užbaigiamas lėtinis hepatitas sergantiems pacientams stacionare pradėtas gydymo kursas bei oficialiai įteisinta anksčiau pradėta hepatitų dispanserizacija.

Nemažas V. Gulbinienės indėlis įdėtas organizuojant imunoprofilaktikos skyrių (2011 metais rugsėjo 8 dieną) ir skiepų kabineto įkūrimą (2013 metais kovo 1 dieną). V. Gulbinienė kartais padėdavo imunoprofilaktikos skyriuje dirbantiems gydytojams sudarinėti ataskaitas.

1979–1989 metais V. Gulbinienė buvo Vilniaus krašto infektologų draugijos sekretorė.

2016 metais, skyriams susijungus su Vilniaus universiteto ligoninės *Santaros* klinikomis, vadovauti likusiems padaliniais buvo įpareigotas tik Infekcinio centro direktorius, o administracija buvo panaikinta. V. Gulbinienė tapo vyriausiąja Infekcinio centro gydytoja (Vilniaus universiteto ligoninės *Santaros* klinikose tokios pareigos yra). V. Gulbinienė direktoriaus pavadootoja medicinai išdirbo 30 metų.

Nuo 2017 metų, I skyriaus vedėjai G. Bedalienei išėjus į pensiją, V. Gulbinienė buvo paskirta šio skyriaus vedėja. 2019 metais gruodžio mėnesį, kai Infekcinių ligų centras persikėlė į naujas Vilniaus universiteto ligoninės *Santaros* klinikų patalpas, ji toliau ėjo I skyriaus vedėjos pareigas.

Atsakymai Pasitikrink žinias

1. C
2. A

3. D
4. B

5. A
6. B

7. C
8. B

9. B
10. B